

Digitaalne heaolu: võltsõnnelikkus

ÕPPEAINE: läbiv teema
„Teabekeskond ja
meediakasutus“

KLASSID: 7-12

SEOSSED AINEGA:

kriitiline mõtlemine ja probleemide
lahendamine

TUNNI EESMÄRK:

Soodustada õpilaste teadlikkuse
kasvu erinevustest tegelikkuse
kujutamisel sotsiaalmeedias läbi
võltsõnnelikkuse näite.

TÄHELEPANU KÕITMINE

Tunni sissejuhatavas osas kasutatakse “Jalgadega hääletamise” meetodit. Õpetaja loeb ette väited, õpilased valivad, kas nad soovivad väitele vastata “JAH” või “EI” ning liiguvad vastavalt ühte või teise ruumi otsa. Pärast valiku tegemist põhjendab üks õpilane mõlemast grupist lühidalt enda valikut, ent pikemat arutelu ei peeta.

Ajakulu 5 min

JUHISED TUNNI LÄBIVIIMISEKS

Harjutus I: Individuaalne refleksioon (kasuta töölehte nr 1)
Harjutus II: Võtmesõnad paarides
Harjutus III: Vaikiv arutelu
Harjutus IV: Võltsõnnelikkuse analüüsimine (kasuta töölehte nr 2)

30 min.

Refleksioon (5 min.): Ühise loo loomine, kus õpetaja alustab sõnaga “võltsõnnelikkus” ning seejärel iga õpilane jätkab loo/jutu loomist lisades omalt poolt ühe sõna.

KUIDAS TEAN, ET EESMÄRK ON SAAVUTATUD?

Tunni eesmärk on saavutatud, kui õpilane oskab selgitada, mida mõeldakse mõiste “võltsõnnelikkus” all, kuidas seda nähtust sotsiaalmeedias hoitakse ja miks soovitakse selle nähtuse suurendamises osaleda; õpilane saab kirjeldada vähemalt ühte alternatiivset tegevust “võltsõnnelikkuse” algoritmi segamiseks.

PEAMISED MÕISTED

Võltsõnnelikkus (ingl k ‘fake happiness’)
Sotsiaalmeedia
Sotsiaalmeedia mõjuvõim

VAJALIKUD VAHENDID

2 töölehte

Suureformaadilised
paberilehed (A3 või suurem)

Markerid, pastapliiatsid

KNOWLEDGE
ECONOMY
FORUM

DROSSINTERNETS.LV

DW Akademie

Federal Foreign Office

Koostanud Knowledge Economy Forum, Latvian Safer Internet Centre ja DW Akademie ning rahastanud Saksamaa Liitvabariigi Välisministeerium.

Tähelepanu köitmine, aktiveerimine (5 min)

Tunni sissejuhatavas osas kasutatakse "Jalgadega hääletamise" meetodit. Õpetaja loeb ette väited, õpilased valivad, kas nad soovivad väitele vastata "JAH" või "EI" ning liiguvad vastavalt ühte või teise ruumi otsa. Pärast valiku tegemist põhjendab üks õpilane mõlemast grupist lühidalt enda valikut, ent pikemat arutelu ei peeta. Järgnevalt loeb õpetaja ette järgmise väite.

Väited:

- Õnnelikkust saab ette kujutada.
- Õnnelik olemine on elus peamine asi.
- Peamine asi elus on see, et teised arvaksid, et sa oled õnnelik.
- Paljud inimesed teesklevad sotsiaalmeedias.
- Pikemat aega õnnelik olemise teesklemine muudab sind õnnelikumaks.
- Enda tõeliste tunnete varjamise õppimine on vajalik, sest kellelegi ei meeldi õnnetud inimesed.

Põhiosa (30 min)

Harjutus I: Individuaalne refleksioon

Tööleht nr 1 on enne tunni algust tükkideks lõigatud. Iga õpilasele antakse üks lause. Õpilastel on aega 3 minutit, et iseseisvalt kirjutatud mõtestada ning valmistada ette arutelu etteantud teemal. Seejärel moodustavad õpilased iseseisvalt ning enda valikul paarid (või kasutatakse selleks mõnda meetodit, nt sama värvi riiete, eesnime algustähtede, sünnikuu vms alusel paaridesse jaotamine) ning järgneb 5-minutiline arutelu paarides kirjutandu üle.

Harjutus II: Võtmesõnad paarides

Pärast arutelu paarides määratlevad õpilased klassis kõige olulisemad võtmesõnad, mis kirjeldavad teemat "võltsõnnelikkus sotsiaalmeedias". Võtmesõnad kirjutatakse paberitele – iga sõna eraldi paberile. Soovituslikult kirjeldatakse 7-10 võtmesõna.

Harjutus III: Vaikiv arutelu

Paberilehed, millele on kirjutatud võtmesõnad asetatakse laudadele. Õpilased liiguvad klassiruumis 5 minutit ringi ilma rääkimata ning osalevad "vaikses arutelus", kirjutades enda mõtted võtmesõnade kohta ning kommenteerides kaasõpilaste poolt kirja pandud mõtteid. Pärast 5 minuti möödumist jagunevad õpilased gruppidesse ning iga grupp saab ühe lehe, misjärel grupp võtab ühe või kahe lausega kokku mis sellele paberile kirjutatud on. Iga grupp loeb kokkuvõtte tervele klassile ette. See harjutus võimaldab laiemat ning isiklikumat analüüsi tunni teema üle.

Harjutus IV: Võltsõnnelikkuse analüüsimine

Gruppidesse jagunenud õpilastele antakse kätte tööleht nr 2. Õpilased tutvuvad töölehel kirjeldatud õnnelik olemise teesklemise põhjustega ning valivad nende seast välja kolm põhjust, mis neile kõige enam meeldivad.

Refleksioon (5 min)

Ühise loo loomine, kus õpetaja alustab sõnaga "võltsõnnelikkus" ning seejärel iga õpilane jätkab loo/jutu loomist lisades omalt poolt ühe sõna.

Tööleht nr 1

- Teesklemine võib kahjustada vaimset tervist.
- Keegi ei ole õnnelik 24/7.
- Parem on õnnelik olemist teeselda, sest see on see, mida kõik sinult eeldavad.
- Paljud inimesed arvavad, et fotod, millel on kujutatud hinnalist käekotti, reisimist või lilli, on märk õnnelikkusest.
- Teiste inimeste fotode vaatamine võib sulle mõjuda depressiivselt ja panna sind tundma nagu sul oleks midagi viga.
- Sotsiaalmeedia võimaldab inimestel jagada oma mõtteid, tundeid ja elusid avalikult, aga see protsess on üha enam muutumas ebaehtsaks.
- Mida rohkem tunnustust sa sotsiaalmeedias saad, seda õnnelikumaks sa muutud.
- Sotsiaalmeedia sisu omab mõju kasutajatele ning tekitab vastuolulisi tundeid ja mõtteid.
- Enda õnnestumiste jagamine sotsiaalmeedias muutub inimeste jaoks möödapääsmatult vajalikuks, sest vastasel juhul tunnevad nad, et nende elu on raisatud ning nad ei ole osa "edukate" inimeste kogukonnast.
- Sotsiaalmeedia liigtarbimine viib kadeduse ja madala enesehinnangu tekkimiseni.
- Me vaatame kuulsustele ja suunamudijatele alt üles ning tahame luua endale veebiidentiteedi – "ideaalse" *online* persooni.
- Me armastame igasuguse positiivse tagasiside saamist, eriti avalikult ja veebis.
- Me tahame fotot autost, mida me ei saa endale lubada. Me tahame kuuluda gruppi, kelle liikmete "täiuslik elu" on sotsiaalmeedias jagatud. Mis kõige olulisem – teised imetlevad meid.
- Suunamudijad näitavad sageli võltstegelikkust, sest eksponeerivad asju, mis ei kuulu neile, lavastatud olukordi või suhteid.

Tööleht nr 2

Miks inimesed teesklevad sotsiaalmeedias õnnelik olemist?

Põhjus	Näide	Soovitus
Sotsiaalne heakskiit on vajalik		
Õnnelik olemise teesklemine on nakkav		
Soov kiire rahulduse ja tunnustuse järele		
Hirm näida läbikukkujana		
Soov välja näha kuulsustele sarnasena		
Teistega võistlemine kui kinnisidee. Langemine võrdlemise lõksu		
Ebakindlus enda sõprade pärast. Soov meeldida. Sinu väärtust hinnatakse meeldimiste (<i>like</i> 'ide) arvu kaudu		
Vajalik on heakskiit teiste poolt		

Autor: Liene Valdmane